

50 § Lausunto Vornankorven tuulivoimaosayleiskaavan valmisteluvaiheesta ja ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Ylä-Savon ympäristölautakunta 17.6.2025 § 50

Ympäristöjohtajan päätösehdotus

Ylä-Savon ympäristölautakunta lausuu Vornankorven tuulivoimaosayleiskaavan valmisteluvaiheesta ja ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta seuraavaa:

YVA-selostuksen tekstiin on jäänyt useita virheilmoituksia, ja viittaukset ovat sen takia puutteellisia, mikä hankaloittaa tekstin lukemista.

YVA-selostuksessa on esitetty vain alle 30 kilometrin etäisyydelle Vornankorven tuulivoimahankkeesta sijoittuvat muut tuulivoimahankkeet. Muualla YVA-selostuksissa etäisyytenä on käytetty yleensä 35 kilometrin sädettä. Vornankorven ja alle 30 kilometrin säteellä olevien suunniteltujen tuulivoimaloiden lukumäärä on 125 kpl, jos säde olisi 35 kilometriä tuulivoimaloiden lukumäärä kasvaisi. Hankkeilla on yhteisiä maisemavaikutuksia erityisesti vesistöillä ja ranta-alueilla ja ne muuttavat nykyisen maalaismaiseman teollisuusmaisemaksi.

Hiljaiset alueet ovat ihmisen hyvinvoinnin kannalta tärkeitä virkistys- ja vapaa-ajanviettopaikkoja. Kuopion kaupungin hiljaiset luonnonalueet tulisi säilyttää ja Vornankorven tuulivoimahankealuetta tulisi rajata huomioiden hiljaiset luonnonalueet.

Tuulivoimaloiden määrästä riippumatta alueen ottaminen tuulivoimaloiden rakennusalueeksi aiheuttaa luonnon monimuotoisuuden vähenemistä. Tuulivoimaloiden, teiden, siltojen, maakaapeleiden, sähköasemien ja sähkölinjojen rakentaminen pienentää metsäpinta-alaa ja häiritsee luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita. Häiriöitä aiheuttavat mm. purojen ja norojen ylitykset sekä teiden ja tuulivoimaloiden reuna-aluevaikutukset. Pysyviä muutoksia aiheuttavan rakentamisen osalta kaavan toteuttamisessa tulisi edellyttää tuulivoimahankkeen toteuttajalta luonnonsuojelulain mukaista ekologista kompensatiota ennen rakentamisen aloittamista.

Hankealue on osa maakunnallisesti merkittävää laajaa metsäaluetta ja alue toimii myös ekologisena yhteytenä luonnon ydinalueiden välillä. YVA-selostuksessa ei ole tuotu esille, miten Pohjois-Savossa aloitettu LUMO-ohjelman laatiminen on huomioitu hankkeen suunnittelussa. Selostuksesta ei

myöskään käy ilmi, miten siinä on huomioitu jo Pohjois-Savossa kartoitetut monimuotoisuusesiintymät. Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 2. vaiheessa on tehty taustaselvitys ekologisesta verkostosta.

Murtosjoki, Pankajoki ja Pajusjoki ovat tärkeitä virtavesiä lohikalakantoineen alueella. Vaelluskalojen kulkua ei saa estää tai muuttaa haitallisesti niiden elinympäristöä. Alueella on myös useampia pienempiä virtavesiä joihin hanke voi vaikuttaa haitallisesti.

Vornankorven hankealueella ja sen lähiympäristössä on lajistollisesti (metsäkanalinnut, pöllöt, päiväpetolinnut, lepakot, suurpedot) arvokkaita alueita ja mahdollinen tuulivoimarakentaminen alueelle tulisi muuttamaan haitallisesti näiden lajien elinympäristöjä. Erityisesti kalasääskeen kohdistuu suuria vaikutuksia, törmäysriskin lisäksi voimalat voivat aiheuttaa estevaikutuksen, jolloin linnut karttavat aluetta ja joutuvat kiertämään tuulivoimalat kaukaa. Voimalat voivat myös aiheuttaa välttelyä, jolloin kalasääski ei enää liiku hankealueen läpi kalastusvesilleen. Hankealueelle sijoittuu yksi ja hankealueen lähiympäristöön useita luonnonsuojelulain tarkoittamien suurten petolintujen (LSL 73 §) pesäpaikkoja. Lisäksi yli 10 km:n päässä hankealueesta sijaitsee merikotkan pesimäreviiri. Merikotka voi saalistaa laajallakin alueella ja laji voi liikkua myös hankealueen lähellä.

Vehmasmäen metsään, Vornanlähteen ja Pangansuon luonnonsuojelualueelle kohdistuu melu- ja välkevaikutusta, mikä heikentää luonnonsuojelualueiden laatua. Vaikutukset kohdistuvat eläimistöön, etupäässä linnustoon.

Vornankorven tuulivoimahanke yhdessä ympäristössä olevien useiden tuulivoimahankkeiden kanssa aiheuttaa merkittävää haittaa eläimille, koska eläimet pyrkivät siirtymään hankealueiden väliin jääville alueille, missä niille ei välttämättä ole riittävästi soveltuvia elinympäristöjä ja tilaa.

Luonnonvarakeskuksen (Luke) kansainvälisen koostejulkaisun mukaan monet lintu- ja nisäkäryhmät väistävät tuulivoimaa. Luken tutkimusryhmä koosti yhteen 84 tutkimusta 22 maasta ja erotti niistä 160 tapausta, joissa tuotettiin tietoa siitä, kuinka kauas tuulivoimalat vaikuttavat eri lintu- ja nisäkäryhmiin. Tutkittuja vaikutuksia olivat esimerkiksi populaatiokoon pieneneminen, muutokset lintujen soidinkäyttäytymisessä, poikastuoton väheneminen ja poikaskuolleisuuden kasvu. Tutkituissa tapauksissa tuulivoimaloiden alueelta kauemmaksi siirtyi 63 % linnuista, 72 % lepakoista ja 67 % maanisäkkäistä.

Melumallinnuksen mukaan Vornankorven hankkeen tuulivoimaloiden aiheuttamat äänitasot eivät ylitä tuulivoimamelulle annettuja 40 dB:n ohjearvoja ympäristön asuin- tai lomarakennusten kohdalla kummassakaan

vaihtoehdossa lukuun ottamatta lomarakennusta voimalan T6 luoteispuolella. Myöskään pienitaajuinen melu sisätiloissa ei ylitä asumisterveysasetuksen toimenpiderajoja, kun otetaan huomioon rakennuksien äänieristävyys. Mallinnusten mukaan vuotuinen todennäköinen välkevaikutus jää alle Ruotsin 8 tunnin ohjearvon kaikkien alueen loma- ja asuinrakennusten kohdilla. Myös todennäköinen välkeaika alittaa Ruotsin 30 minuutin ohjearvon kaikkien loma- ja asuinrakennusten kohdilla. Ympäristölautakunta muistuttaa, että mikäli voimaloiden melu tai välke aiheuttaa naapurussuhdelain mukaista kohtuutonta haittaa naapurustossa, voidaan yksittäiset voimalat vaatia luvitettavaksi myöhemmin ympäristönsuojelulain nojalla.

Vornankorven tuulivoima-alue ei ole kokonaisuudessaan Pohjois-Savon maakuntakaavassa 2040 (2.vaihe) esitettyä potentiaalista tuulivoima-aluetta. Hankkeessa tulisi huomioida jo nyt mahdollinen tuleva lainsäädäntö, jonka mukaan tuulivoimala on sijoitettava vähintään 8 x tuulivoimalan kokonaiskorkeuden etäisyydelle olemassa olevista asuinrakennuksista ja rakentamisluvan saaneista asuinrakennuspaikoista sekä kaavassa osoitetuista asuinalueista ja asuinrakennuspaikoista, jos tuulivoimarakentamista ohjaava yleiskaava ei sijoitu maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle.

Kaavaselostuksessa ei ole esitetty, miten paljon rakentamiseen tarvitaan kiviaineksia ja mistä rakentamisessa tarvittavat kiviainekset on tarkoitus ottaa. Uusien maa-ainesten ottoalueiden tai ylijäämämaiden läjitysalueiden perustamiseen tulee hakea tarvittavat luvat Ylä-Savon ympäristölautakunnalta. Mikäli betoniasema on kaava-alueella yli kaksi kuukautta, tulee toiminta rekisteröidä.

Ylä-Savon ympäristölautakunta esittää, että koko osayleiskaava-aluetta koskeviin kaavamääräyksiin lisättäisiin seuraavaa:

- 1) Tuulivoimaloiden väritys vähintään puuston latvuskorkeuteen saakka, n. 30 - 40 metriä, on poikettava vaaleasta väristä
- 2) Tuulivoimaloiden, tuulivoimaloiden huolto- ja rakentamisteiden sekä nykyisten perusparannettavien teiden ja maakaapeleiden sijoittamisessa on otettava huomioon luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet
- 3) Tuulivoimaloiden mahdolliselle purkamiselle on haettava purkulupa rakennusvalvontaviranomaiselta.

Nämä lisäykset lautakunta näkee tarpeellisena, sillä niillä ehkäistään mahdollisia ympäristöhaittoja.

Päätös

Hyväksyttiin.

Valmistelu

ympäristönsuojelutarkastaja Tiina Hujanen p. 040 017 3345 ja
ympäristöjohtaja Martti Veteli, p. 040 027 1193

Pohjois-Savon ELY-keskus on pyytänyt Pielaveden kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoa Pielaveden kunnan alueelle sijoittuvan Vornankorven tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Lausunto on toimitettava ELY-keskukselle 30.6.2025 mennessä

Vornankorven tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus on nähtävillä verkossa osoitteessa www.ymparisto.fi/vornankorpiuulivoimaYVA. Paperimuodossa ohjelma on nähtävillä 30.4. - 30.6.2025 välisen ajan seuraavissa paikoissa virastojen normaaleina aukioloaikoina: Pielaveden kunnan ympäristöosasto (Puustellintie 10, Pielavesi), Kuopion kaupungintalo (Tulliportinkatu 31, Kuopio), Tervon kunnanvirasto (Tervontie 4, Tervo) ja Pohjois-Savon ELY-keskus (Kallanranta 11, Kuopio).

Pielaveden kunta on asettanut nähtäville 21.5. - 30.6.2025 välisen ajan Vornankorven hanketta koskevan valmisteluvaiheen aineiston ja siitä pyydetään myös lausuntoa 30.6.2025 mennessä.

Ylä-Savon ympäristölautakunta hoitaa Pielaveden kunnan ympäristönsuojelusuojeluviranomaisen tehtävät.

Hankekuvaus ja arvioitavat vaihtoehdot

Ilmatar Pielavesi Vornankorpi Oy:n hankealue sijoittuu Pielaveden kunnan ja Kuopion kaupungin alueille. Hankealue rajoittuu eteläosastaan Tervon kuntarajaan. Pielaveden keskusta sijaitsee noin kolmen kilometrin etäisyydellä hankealueen pohjoispuolella, Tuovilanlahti noin 11 kilometrin etäisyydellä hankealueesta koilliseen ja Maaninka noin 15 kilometriä itään. Hankealueen kokonaispinta-ala on noin 3200 hehtaaria, josta noin 2 640 hehtaaria on Pielaveden kunnan ja noin 560 hehtaaria Kuopion kaupungin alueella

YVA - menettelyssä hankkeelle tutkitaan seuraavia vaihtoehtoja (VE):

- VE0: Tuulivoimahanketta ei toteuteta
- VE1: Hankealueelle rakennetaan enintään 18 tuulivoimalaa, joista 13 sijoittuu Pielaveden kunnan alueelle ja viisi Kuopion kaupungin alueelle. Pielaveden kunnan alueelle sijoittuvien tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 350 metriä ja Kuopion kaupungin alueelle sijoittuvien tuulivoimaloiden enintään

335 metriä.

- VE2: Hankealueelle rakennetaan enintään 13 tuulivoimalaa, kaikki voimalat sijoittuvat Pielaveden kunnan alueelle ja tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 350 metriä.

Sähkön siirron osalta tutkitaan vaihtoehtoa (SVE):

- SVE: Hankealueen keskiosaan rakennetaan sähköasema ja hankealueen sisäinen sähkönsiirto toteutetaan maakaapeleilla. Hankkeen sähkönsiirtoa varten rakennetaan noin 7,8 kilometriä pitkä uusi 110 kV:n voimajohto tuulivoimapuiston sähköasemalta Savon Voima Verkko Oy:n Pielaveden sähköasemalle hankealueen luoteispuolelle. Voimajohto sijoittuu noin 4,7 kilometrin matkalta rinnakkain Savon Voima Verkko Oy:n Pielavesi-Karttula 110 kV:n voimajohdon kanssa.

Kaavaluonnos on laadittu VE1:n mukaisesti, missä Pielaveden kunnan alueelle sijoittuu 13 tuulivoimalaa.

Muutoksenhaku

1A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Otto-oikeus

Ei otto-oikeutta.

Toimenpiteet, otteet

Pielaveden kunta
Pohjois-Savon ELY -keskus